

God ekonomisk hushållning för
Motala kommun

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige
Datum: 2018-02-05

Diarienummer: 17/KS 0244
Paragraf: KF § 10

Reviderande instans:
Datum:

Diarienummer:
Paragraf:

Gäller från: 2018-01-01

God ekonomisk hushållning för Motala kommun

Inledning

God ekonomisk hushållning är ett lagstadgat krav som återfinns i kommunallagen. Lagens utformning innebär att det är upp till varje kommun att definiera den närmare innebörden av vad som i det enskilda fallet utgör en god ekonomisk hushållning. Kommunen ska upprätta riktlinjer och ta fram finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning.

Kommunen ska också besluta om man vill använda sig av en resultatutjämningsreserv. Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravutredningen för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Mål för verksamheten

En god ekonomisk hushållning har en vidare innebörd än att ekonomin är i balans. Kommunens verksamhet ska dessutom vara ändamålsenlig och effektiv. Kommunen ska sträva efter att göra ”rätt saker” utifrån kunders och medborgares behov och önskemål samt upprätthålla en hög kvalitet i förhållande till förbrukade resurser.

Kommunens modell för målstyrning innebär att resultatmålen är gemensamma för hela organisationen. För vart och ett av målen har kommunfullmäktige utsett kommunstyrelsen eller en av nämnderna att vara samordningsansvarig. Detta innebär ett ansvar att samordna samtliga berörda nämnders och styrelsens arbete med målet, svara för en samlad uppföljning och analys samt föreslå målnivåer för nyckeltalen. Resultatmålen följs upp genom att nyckeltal kopplas till målet.

Finansiella mål

Grunden för hur kommunen hanterar sin ekonomi är sund hushållning med de resurser som förvaltas på medborgarnas uppdrag. Ekonomin ska utformas så att varje generation bär kostnaderna för den service som konsumeras. Detta innebär att ingen ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det gäller att hushålla i tiden och över tiden. Enligt förarbetena till kommunallagen ska resultatet ligga på en nivå som reellt sett konsoliderar ekonomin. I praktiken handlar det om ett resultat på en nivå som inte urholkar kommunens eget kapital (nettoförmögenhet) eller genererar en för låg självfinansieringsgrad av investeringar.

Det är viktigt att målen uttrycker realism och handlingsberedskap samt att de kontinuerligt utvärderas och omprövas. De ska utgå från vad som i normalfallet är att betrakta som god ekonomisk hushållning och därefter anpassas efter respektive kommuns egna förhållanden.

Finansiellt mål 1, Soliditet

”Det övergripande målet är att soliditeten inte ska understiga 40 procent. Målsättningen är att soliditeten ska återgå till 2016 års nivå på 48,5 procent.”

Soliditeten beskriver kommunens finansiella styrka på lång sikt. Det är ett mått som visar hur stor andel av kommunens tillgångar som finansierats med egna medel. Ju högre soliditet, desto större ekonomiskt handlingsutrymme. En hög soliditet tyder på att kommunen har starkt utgångsläge och vice versa. Vilken nivån på soliditeten som är rimlig är dock svårt att slå fast. En av anledningarna är att kommunerna ska värdera tillgångarna i balansräkningen till anskaffningsvärdet. Utvecklingen av soliditeten är ur det perspektivet ett bättre mått. En sjunkande soliditet är ofta ett tecken på att den finansiella ställningen har försämrats. Målet är att kommunens soliditet inte på längre sikt (år 2030) bör understiga nivån i utgångsläget. Olika utgångslägen och utmaningar kräver olika mål. Utgångsläget är 2016 års nivå och eftersom kommunen befinner sig i en tillväxtfas måste en viss variation mellan åren tillåtas.

Kommunerna har en skuld som inte redovisas i balansräkningen. Denna avser de pensioner som intjänades före 1998. Denna skuld minskar med årets utbetalningar och ökar med inflationsuppräknig. Så länge denna skuld ökar (uppskrivningen är större än utbetalningarna) kan det vara motiverat att inkludera denna skuld vid beräkningen av soliditeten. Nu minskar dock skulden vilket allt annat lika stärker soliditeten. Därför exkluderas denna skuld vid mätning av soliditeten.

Finansiellt mål 2, Resultatmål

”Kommunens resultat före extraordinära poster ska minst uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.”

Målet uttrycks som resultatets andel av intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning samt kommunal fastighetsavgift. Då resultatnivån kan innehålla jämförelsestörande kostnader och intäkter ska dessa avräknas från resultatet.

För att uppnå soliditetsmålet, givet de investeringar som planeras, krävs det en resultatnivå på 2,5 procent av intäkterna. Det valda målet bör ligga fast över ett antal år. Vissa år kan det i budgeten vara svårt att uppnå vald nivå. I ett sådant läge är det bättre ur styrningssynpunkt att förklara orsaken till avvikelsen än att sänka nivån.

Finansiellt mål 3, Skuldtak

”Kommunens räntekostnader får inte överstiga 1 procent och låneskulden får inte överstiga 50 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.”

Att inte fullt ut självfinansiera kommunens investeringar leder till ökad skuldsättning. En hög skuldsättning gör kommunens ekonomi mer känslig för ränteförändringar. Samtidigt innebär en ökad skuldsättning, allt annat lika, mindre pengar till verksamheten på grund av tillkommande räntekostnader. För att undvika detta finns detta mål som begränsar skulden. Skulden inkluderar både korta och långa lån som tagits upp för att finansiera investeringar i egen regi.

Oavsett olika bedömningar kommer räntenivån att variera över tid med konjunkturen. Med detta mål beslutas vilken maximal skuldsättning som tillåts givet räntenivån. Vid låga räntor kan beslutad nivå på räntekostnaderna tillåta en stor skuld. Därför begränsas även skuldens storlek i målet.

Resultatutjämningsreserv

Syftet med lagstiftningen är att ge kommuner möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel i en resultatutjämningsreserv (RUR) för att kunna täcka underskott vid ett senare tillfälle, för att på så vis utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras ska framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning.

Det finns en undre gräns för när medel får reserveras i RUR. Det utgår från det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar. För kommuner med en positiv soliditet inklusive hela pensionsåtagandet gäller att det belopp som överstiger en procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning får reserveras. För kommuner med en negativ soliditet inklusive hela pensionsåtagandet gäller att det belopp som överstiger två procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning får reserveras. Motala kommun använder denna undre gräns för när medel får reserveras.

Motala kommuns sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Denna jämförelse genomförs kontinuerligt av Sveriges Kommuner och Landsting. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.